

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrta leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrta leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Govor gosp. dr. Valentin Zarnika na Josip Jurčičevem grobu.

Dragi prijatelji in Jurčičevi čestilci!

Deset let sem ima slovenski narod posebno nesrečo, — kajti leto za letom umrje mu kak izvrsten borilec za naše narodne pravice. Zgubil je v kratkem času Tomana, Vilharja, Costo, Razlaga, Lavriča in denes spet enega najizvrstnejših sinov majke Slave, njenega pravega ljubljence Josipa Jurčiča!

Ako o njem nekoliko besedij spregovorim, treba je njega smatrati s treh stališč. Prvič ga moramo vzeti kot pesnika-pripovednika, drugič kakor narodnega borilca na političnem polju, in tretjič kakor privatnega človeka.

Kar se tiče pesnika-pripovednika, je bil ranjki gotovo prvi v našem narodu in še do sedaj nedosežen. Ako bi bil on sin kakega velicega naroda, kakor francoskega, nemškega ali ruskega, bilo bi njegovo ime svetovno slavno, kakor kakega Auerbacha, Turgenjeva, Gončarova ali Dostojevskega in njegovi umotvori bili bi uže zdavnaj preloženi malo ne v vse evropske jezike. A pokojni Jurčič je bil skromen mož in bil je zadovoljen s tem, da je služil zvesto svojemu malemu narodu. Ko o nas denes tu navzočnih uže zdavnaj nobenega sledu ne bode nikjer nič več, ko bomo uže vsi prah in pepel, bode hvaležni naš narod še zmirom z veseljem Jurčičeve umotvore prebiral, in dokler se bo še kak Slovenec na svetu s slovensko knjigo pečal, ostalo bode slavno Jurčičevo ime na slovenskem literarnem obnebi!

Ako ocenimo Jurčiča z družega stališča, kakor neprestrašenega in neustrahljivega borilca na političnem polju, opazovali smo, da je imel Jurčič zmirom trdno zaupanje v boljšo prihodnost slovenskega naroda. On nij nikdar niti za trenotje obupal in v najhujših časih naše politične borbe tolažil nas je neprestano s tem, da pridejo gotovo boljši, ugodnejši časi. Bil je neupogljiv in povsod in zmirom odločen. Zmirom je stal mej prvimi na braniku zoper naskoke naših sovražnikov. Deset let bo ravnokar, ko je ranjki Jurčič po smrti Tomšičevej meseca maja 1871. leta prevzel uredništvo in vodstvo „Slovenskega Naroda“, in v tem desetletju so potekali najboljši in najbolj jedrnatí članki iz njegovega peresa.

Reči se mora, da je te članke pisala železna, jeklena roka! Poznejši povestničar, ki bo pisal zgodovino našega naroda, bo gotovo z velikim veseljem prebiral Jurčičeve članke, pisane v pretečenem desetletju.

Čestiti prijatelji, Jurčič je nosil zmirom kvišku izročeno si zastavo majke Slovenije brez strahu in boječnosti! Ostala je v nje-

govih rokah neomadeževana in neokaljena do zadnjega njegovega vzdihljaja.

Na tretjem stališču moram o Jurčiču govoriti kot o privatnem človeku. Njegov pregovor o mrtvih nij bil: „De mortuis nil nisi bene!“ nego: „De mortuis nil nisi vera!“ Tega pregovora se je Jurčič vsikdar odločno v praksi držal. Tudi jaz nečem denes o njem družega govoriti nego „nil nisi vera!“ Bil je pokojni jako blaga duša, in imel zaradi tega po Slovenskem v vseh krogih in stanovih toliko iskrenih in udanih si prijateljev, kakor malokdo ali nikdo drug na Slovenskem. On je bil v svojih načelih skoz in skoz moralen mož, in bil je eden tistih redkih ljudi, ki se po celem svetu le malokdaj nahajajo, da je ljubil dobro zaradi dobrega, sovražil laž zaradi laži in hudo zaradi hudega!

V svojem vedenju je bil zmirom premišljen in malo besedij, globoko čuteč in globoko misleč. Nikdar nij besede izustil, da bi je ne bil poprej dobro pretehtal in premislil, in ravno te lastnosti so mu pridobile toliko brezštevilnih prijateljev, za katere je bil zmirom blag, nesebičen in do skrajnosti požrtvovalen. Jurčič je svojim prijateljem in znancem v privatnem in v političnem življenju rad svete dajal in to po navadi pametne, tako da nij nikdo obžaloval, ako se je po Jurčičevih svetih ravnal.

Za trdno se nadejam, da mu bo slovenski narod postavil v kratkem na njegovej gomili dostojen spomenik, katerega je pošteno zaslužil. On je od prve mladosti do skrajne ure vse svoje moči, vsa svoja čustva in vse svoje mišljenje slovenskemu narodu posvetil. Mislim torej, da smem skleniti z besedami: Vekovita slava Jurčičevemu spominu!

Govor slovenskega državnega poslanca dr. Josipa Vošnjaka

v seji državnega zbora dne 4. maja l. l.

(Po stenografskem zapisniku.)

(Konec.)

To stoji jedino in samo v šolstvu, da se na učiteljski ali na katerej srednjej šoli izroči v podučevanje kak predmet takemu človeku, ki nema potrebnega znanja ni postavne zmožnosti. Gospod poslanec za Maribor je nadalje opomenil, da nij šolskih knjig slovenskih za višje razrede ljudskih šol. To je tako velikanška pomota, da bi mu je jaz ne bil prisojal, kajti, naj bi bil stopil v prvo ljudsko šolo stoječo na slovenske zemlji, bil bi se prepričal, da imamo za vse razrede do najvišjega dosti slovenskih šolskih knjig in sicer uže od petdesetega in šestdesetega leta sem. In sicer so to knjige iz c. kr. šolske zaloge, in če gospod poslanec pregleda zapisnik c. kr. zaloge šolskih knjig, opaziti če, da imamo za vse razrede šolskih knjig.

Dozdeva se, da je gospod poslanec za Maribor premenil ugovore, ki se nam nasproti zmirom ponavljajo, češ, da nemamo knjig za vse predmete na učiteljskih izobraževališčih in srednjih šolah. Kaj da je prav za prav na tem, to je obširno razvil uže poslanec g. Tonkli in jaz sam sem uže ob več prilikah povedal, tako da menim, da mi nij treba posebno še naglašati, da imamo tudi za srednje šole in učiteljska uže skoraj vse knjige in če jih še nemamo, je tega krivo samo naučno vodstvo, ki predmetov ne dopušča slovenski predavati, tako da si dotični slovenski profesorji, ki imajo rokopise uže pripravljene in deloma od naučnega ministerstva tudi aprobirane, ne upajo dati jih v tisk.

Sicer je pa tudi uže „Slovenska Matica“ izdala šolskih knjig ter bi jih tudi dalje še zalagala, a vedeti mora, da se bodo dotični predmeti tudi slovenski predavali.

Tudi deželni zbor kranjski je namenil 10.000 gold. v ta namen, da bi se izdajale šolske knjige za srednje šole in učiteljska. Aprobovane učne knjige prodajajo se primerno po številu učencev in želeto je, da bi vladar vendar storila korak naprej in bi nekoliko več storila za šolstvo mej Slovenci, nego je storila doslej.

Nj. ekszellenca gospod naučni minister je kazal na to, da je za poskušnjo glede ljubljanskega učiteljskega odredil to, da se bode nekaj predmetov več podučevalo slovenski, a vendar žalibog še ne toliko, kolikor jih je bilo pod ministerstvom Hohenvartovim uvedenih, kmalu ko se je bilo to učiteljske osnovalo in sicer s pravičnim ozirom na to, da naj bi se na tem učiteljski vzrejali samo učitelji za slovenske šole. Nj. ekszellenca je navel kot pomislek zoper daljnje uvednje slovenskega jezika na učiteljskih tudi to, ker bi potem po njegovej misli kandidatje ne mogli hoditi v nemške krovine na službo ter bi bil zanje krog konkurence omejen samo na slovensko ozemlje. Gospoda, odkritosrčno moram priznati, da jaz nijsem za preveliko svobodno preseljevanje ljudskih učiteljev, ampak jaz menim, da mora učitelj najuspešneje delovati mej svojim narodom, v svojej deželi.

To so deželni šolski sveti tudi sami uvideli in mi opazujemo pri nameščevanju učiteljskih služb, da deželni šolski sveti zmirom bolj ne to silijo, da dobivajo domačini doma na ljudskih šolah službe. Saj ima ljudski učitelj nalog podučevati svoj narod in to doseže samo tedaj, če ljubi jezik, narod in deželo, a da ne stoji kot tujec mej ljudstvom, ki je prišel v deželo ter svojo službo smatra le kot dolžnost, kot posel, Nobeden razen ljudskega učitelja ne mora mladino z ljubeznijo podučevati in to se teško reče o Nemci, ki ima Slovence ali Čehe

podučevati (Poslanec Foregger: Oho!) ali tudi o slovenskem učitelji, ki ima v čisto nemškem kraju samo Nemce podučevati. To so moji nazor in gospod poslanec iz Celja lahko „oho!“ kliče, kolikor hoče, to me ne privêde do drugih nazorov, tem menj, ker se tu strinjam z nižjeavstrijskim deželnim šolskim svetom, ki je, kakor sem čital po časopisih, sklenil, da se imajo po Nižje-Avstrijskem nadaljevati kot učitelji samo domačini, rojeni Nemci; uvidelo se je tedaj, da je bolje, da Nemec podučuje Nemca. Svobodno preseljevanje naj se ne raztegne tudi pri ljudskih učiteljih, kakor se je pri vseučilišnih profesorjih. Jaz mislim tudi, da se je glede izobraževanja ljudskih učiteljev šlo predelež in se vzgajajo preveč v takem duhu, da potlej marsikdo misli, da je tako naobražen, kakor kak vseučiliščen ali profesor srednjih šol. V tem oziru naj bi se bilo postopalo skromneje, pa bi bilo bolje za ljudskega učitelja.

Njegova ekselencia gospod naučni minister je tedaj, kakor sem uže omenil, samo za ljubljansko učiteljsko za poskušnjo in žalibog nezadostno naredbo izdal, a nič se ni storilo za učiteljsko v Mariboru, dasi je osobito v to namenjena, vzgajati za slovensko štajersko učitelje, ker sta uže itak dve učiteljski v Gradcu in je tedaj dano dosti prilike, nemško štajersko obskrbljevati z učitelji.

Tudi glede srednjih šol gospod naučni minister ni kljubu vlanskega leta tukaj sklenenej resoluciji še ničesa odredil, stojimo še tam, kjer smo stali pod Stremayrom, celò se spodnjo gimnazijo v Kranji je še vse tako, kakor je bilo tačas, ko je prejšnji naučni minister določil, da se razpusti. Kake sitnosti so za slovensko prebivalstvo s tem združene, razvida se iz tega, da je bilo vlani 23 učencev, ki so se oglasili za gimnazijo v Celji, odpodenih, češ, da ne znajo dosti nemškega jezika, od katerih se je tedaj zahtevalo, da imajo najprej jedno leto v nemško šolo hoditi ali pa v kak pripravljevalen tečaj. To je silno krivično, da mora slovenski učenec uže itak dragim študijam jedno leto več posvetiti, kakor učenec katere druge narodnosti. Zakaj se mu ne dá prilika, da bi iz ljudske šole izstopivši v srednje našel v prvih letih poduk v materinščini, ker bi moral uže itak v višjih razredih nastopiti utrakvistični poduk.

O priliki je naučni minister omenil, naj bi učenci iz kolikor mogoče širših krogov prihajali v srednje šole. Zdanja uprava srednjih šol pri nas pa je taka, da se to omejuje na kolikor mogoče ožji krog, namreč na mesta in na uradniške sinove, mej tem, ko jedro prebivalstva, kmetsko prebivalstvo od srednjih šol ne more imeti nobene koristi, ker bi otroci morali hoditi jedno leto še v pripravljevalni tečaj, predno morejo v srednjo šolo stopiti in potem le slabo napredujejo.

O teh vprašanjih ne bom dalje govoril, ker so je moji somišljeniki često in mnogostransko v tej visokej zbornici obravnavali, a priporočam gospodu naučnemu ministru, naj bi v duhu prestolnega govora in slovesnih obetanj, katera smo uže tolikokrat čuli z ministerskega stola iz ust gospoda ministerskega predsednika, polne ravnopravnosti deležen bil tudi slovenski narod. (Dobro! na desnej.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. maja.

Notranja politika miruje, vse absorbira poroka Nj. visokosti cesarjeviča nastolnika Ru-

dolfa s princesinjo Štefanijo, ki se denes vrši v dunajski avguštinski cerkvi. Tudi državni zbor od zadnje sobote ni imel seje ter bode prihodnja jutri sredo.

Vnanje države.

O tuniskej zadevi se poroča, da so Krumiri na svojem velikem zboru sklenili Francozom na noben način udati se.

Francoska budgetna komisija je zavrgla Madierov predlog, da bi se naj francosko poslaništvo pri vatikanu odpravilo.

Dopisi.

Z Dunaja 5. maja. [Izv. dop.] Sprejem cesarjevičeve neveste na Dunaji. Veličasten, čez vsako domišljijo velikanski, kratko, neopisljiv bil je v petek popoldne sprejem cesarjevičeve neveste Štefanije na Dunaji. Uže dopoldne polnili so se prostori, ceste in ulice okolo zapadnega kolodvora, ki je bil čezmerno okrašen. Pred kolodvorom stojita dve velikanski piramidi v polnem kinču. Okolo kolodvora postavljeno je sto in sto drevesnih stebrov, na kojih vihrajo avstrijske, bavarske in belgijske zastave. Grbi mesta Dunaja, Avstrije, Belgije, Bavarskega, obiti z venci in cveticami, preproge, podobe cesarja, cesarice, princesinje Štefanije, cesarjeviča Rudolfa, vise ob oknih. Ni jedne hiše ne vidiš, ki bi ne bila krasno okinčana.

Vreme je bilo krasno.

Popoldne od ene naprej ne najdeš najmanjšega prostorčka blizu kolodvora. Na četrt ure daleč okolo je glava pri glavi. In vendar še vedno vró množice od vseh strani. Vojaki in policija, ki imajo vzdržati red, omahujejo. Z vsemi močmi se napenjajo, da naredé vsaj toliko prostora, da mogó voziti se dvorne kočije do kolodvora. O polu treh došla je častna stotnija z zastavo in godbo na kolodvor. Kmalu potem došli so poveljnik dunajski generalmajor Kaiffel, deželni poveljnik feldzeugmeister baron Filipovič, spremljevan od šefa generalnega štaba dunajskega, generalnega poveljništva, ministri Taaffe, Dunajewki, Welsersheimb, Pino, Pražak, Ziemialkowski, dalje princ Thurn in Taxis, grof Bohuslav Chotek, grof Henrik Lariš, policijski predsednik vit. Marx, dunajski župan dr. Newald, župani iz okolice itd.

Po polu četrte uri pripeljeta se cesar in cesarjevič spremljevana od treh generalnih adjutantov: Mondela, Bombellesa in Eschenbacherja.

Tišina postaja tim večja, čem bliže je čas prihoda dvornega vlaka, ki ima privedi nado nad sto in sto tisoč težko in željno pričakujočih.

Pet minut pred četrto uro naznani generalni ravnatelj železnice Elizabetske Czdik cesarju, da se je vlak baš odpeljal iz Penzinga in čez malo minut pridrdra krasno okinčan dvorni vlak. Neopisljivo se je pozdravljal od vseh strani. Godba igra brabančono; mej tem vlak stoji. Iz vagona stopi najprvo belgijska kraljica Marija Henrijeta, mati Štefanije, za njo princesinja nevesta Štefanija, potem kralj belgijski Leopold II. in sestra Štefanije enajstletna Klementina. Cesarjevič poljubi belgijske kraljici roko, potem objame in poljubi svojo nevesto, ter jo predstavi presvitlemu cesarju. Štefanija se cesarju prikloni globoko ter hoče mu poljubiti roko; a on jej to zabrani, jo objame ter poljubi na čelo in lice. Prizor neopisljiv! Ko sta se cesarska in kraljeva obitelj na najsrčnejši način pozdravili, bili so predstavljeni navzočni ministri, diplomatje, dostojanstveniki. Župan dunajski podal je Štefaniji krasen šop najdražjih cvetic v imenu mesta

Dunaja in sicer z besedami: „V imenu mesta Dunaja dovoljujem si podati te cvetlice vaše kraljeve visokosti.“

Potem se podajo, vsi najprej dvorne šarže, k pripravljenim cesarskim vozom. Cesar vodil je kraljico Henrijeto, z njima šel je kralj Leopold. Cesarjevič vodil je svojo nevesto, za katero se je vse neizmernoanimalo. Obraz princesinje Štefanije je očaralea — to trdi vsak, ki jo je mogel videti od blizu kot pisatelj teh vrstic. Nje lepota in izraz lica sta uprav osupnila; rasti je visoke in tanke; lasij svetlo-plavih, očij višnjevih kot svetlo jasno nebo, lic snežnobelih. Podobe in fotografije, če so tudi še tako dobro izdelane, so komaj senca prave nje lepote. Nje mali ustnici se vedno smehljajo; pozdravljala je na obe dve strani nježno-ljubo. Oblečena je bila v blede-višnjevo atlasovo robo, na glavi imela je klobuček z belim in višnjevim perjem.

Dvorne kočije odpeljale so se potem v sledečem redu: V prvi cesar Franjo Josip i kralj Leopold belgijski; v drugi kraljica belgijska i princesinja Štefanija, njima nasproti cesarjevič Rudolf; v tretji sestra visoke neveste, princesinja Klementina in nje odgojiteljica; v četrtej belgijski minister Frère Orban s F.-M.-L. baron Mendelom; v peti dami velicega dvornišstva grofica Grünne i Jonghe; v šesti veliki dvornik grof van der Straten in F.-M.-L. knez Windischgrätz; v sedmi dvoranski grofici Chotek i d' Ursel; v osmi častna nadvorkinja grofica Namur i grof Wilczek; v deveti kabinetski chef Jules de Veux in veliki dvornik grof Bombelles; v deseti grofica van der Straten s polkovnikom princem Lobkovicem.

Za pol milijona veselja iskrcim očem bilo je ugodno, da so se kočije vozile počasno. Grmeči „hoch“ in „hurrah“ klici spremljevali so visoke osebe. V sredi „schöbiunske“ ceste stal je krasen slavolok, postavljen od dunajskih predmestij. Na jedni strani stal je napis z zlatimi črkami: Willkommen! Na drugi strani: „Die Vororte Wiens“. Tudi tu notri do ograje in mosta grada „Schönbrunn“ stalo je občinstva na tisoče in tisoče, glava pri glavi.

Kočije peljale so visoke osebe do stopnic v grad „schönbrunski“ kjer so Štefanijo pričakovali cesarica, Valerija, nadvojvodi in nadvojvodinje. Do tega časa bil je dvor in vrt „schönbrunski“ za ljudstvo zaprt. Zdajci se odpro velika vrata in kar trumoma in v hipu napolni se prostorni dvor pred gradom in vrt za gradom tisočinami ljudstva, vedno glasno pozdravlja visokega ženina in nevesto. V tem hipu stopita Rudolf in Štefanija roko v roki na balkon pokloni zahvaljevajoč se pozdravom navdušene množice. Zopet trenotek neopisljiv!

Prva deputacija, ki jo je cesarjevič se svojo nevesto v petek sprejel, bila je deputacija njegovih učiteljev na čelu nje dvorni župnik Mayer. Ta deputacija sprejeta je prva na izrečno željo cesarjeviča — od svojih učiteljev hotel je prva voščila imeti. Deputacija štela je 18 osob, namreč gospode: Bartusz, Becker, Egger, Eschenbacher, Exner, Hochstetter, čeh Jireček, Lorenz, Menger, Leop. Neumann, F.-M.-L. Rheinländer, Rimely, škof Ronay, Seissberg, Slovenec vitez Zhishman i še dva druga. Večinoma so to vseučilišni profesori. Čestitki župnika Mayerja odgovoril je cesarjevič sledeče: „Gospoda moja! Mnogoštevilnim čestitkam, ki jih o tej prilici prejmem od toliko strani, srcu mojemu nobena ni bliže, kakor ona, ki mi jo prinesó moji

nekdanji učitelji, katerih trudom za moje izobraženje imam toliko zahvaliti. Sprejmite to zagotovljenje od Vašega Vam na veke hvaležnega učenca. S vsakim udom deputacije razgovarjal se je potem cesarjevič na najprijaznejši način. —

Tu v Schönbrunnu ostane cesarjevičeva nevesta do dne poroke. Tu v Schönbrunn, sezidanim na povelje Marije Terezije, katere blagi duh vedno še budi nad Avstrijo, prebila bode veličastna nevesta bodočega Avstrije vladarja prve srečepolne trenutke v sredi babsburške obitelji, v sredi za bodočo njeno zvezo s prvim sinom mogočne Avstrije vnetih prevalecev. Milijoni src bije za njo, divno nevesto blazega Rudolfa; vsi narodi Avstrije veselé se velicega trenutka, ko bode ona 10. majnika izvoljenemu podala na veke roko in sree.

Da bi ta zveza bila polna sreče za nju i za vse narode v Avstriji!

Telegrama „Slovenskemu Narodu“.

Brežice 10. maja. Vse mesto je z zastavami ozaljšano. Včeraj zvečer je bilo razsvitljeno in nebrojno število ljudstva je spremljalo godbo, ki je po mestu svirala. Denes je bila slovesna maša ob navzočnosti vseh uradov in dostojanstvenikov.

Ptuj 9. maja.*) Navdušeni slave ptujski Slovenci v tukajšnji čitalnici predslovesnost poroke Njiju visokostij cesarjeviča Rudolfa in princesinje Štefanije.

Proslavljenje cesarjevičeve poroke v Ljubljani.

Ljudska veselica „Sokolova na Kozlerjevem vrtu.

(Konec.)

„Sokol“ je določil, da se imajo društva zbirati ob 1/2. na čitalniškem dvorišču. Tja so prišli tudi res vsi povabljeni s svojimi zastavami, — samo „turnerverein“ je storil netaktnost, da nij hotel prestopiti čitalniškega praga nego se je zbiral v kazinske veži.

Ljudstva se je mej tem zbralo na stotine pred čitalnico, po zvezdnem drevoredu in okoli. Ob 2 1/4 se je pričel spreved pomikati s čitalniškega dvorišča ven na prosto, na čelu „Sokolova“ konjica in mestna godba. V sprevedu so bila društva tako-le nameščena: Prvi za godbo so stopali ljubljanski ognjegasilci, res v prav velikem številu; za njimi polnoštevilno društvo veteranov, potem ljubljanski „turnerverein“ z zastavo, katoliško rokodelsko društvo, čitalnica šentvidska, bizoviška in šišenska vse pod svojo zastavo, čitalniški ljubljanski pevski zbor in naposled društvo „Sokol“.

Tu moramo pa omeniti o „Sokolu“, da je takrat skazal res svojo moč: nad sedemdeset „Sokolov“ v popolnej „Sokolskej“ opravi v novih klobukih je v vrstah po štirje in štirje skupaj sklepalo dolgo vrsto. Spreved je šel ob kazini po kongresnem trgu skozi gospodske ulice čez Breg po starem trgu in mestnem, skozi špitalske ulice in slonove po dunajski cesti na Kozlerjev vrt. Ulice, skozi katere je spreved se pomikal, so meščanje okrasili uže z zastavami, narodnimi trobojnicami, avstrijskimi in belgijskimi, črno-rumeno-rudečimi. Koliko ljudstva je spreved do Kozlerjevega vrta spremljevalo, to preračunati je bilo nemogoče, vse je bilo na nogah, vsak je hotel videti, kako narodna Ljubljana slavi važni dogodjaj v našej prestolnej rodbini.

*) Za včerajšnji list prekasno došlo.

Ur.

Na Kozlerjevem vrtu se je na hip vse zgostilo, da-si je bilo prostora pripravljenega tudi na travniku in v drevoredu na Cekinov grad. Vrt je bil vrlo okusno ozaljšan in uže vhod je storil na vsacega prav dober vtis. Vse v zastavicah večinom narodnih. Ob strani je stala velikanska smreka za plezanje, na katere vrhu so bili obešeni razni dobitki za one, ki bi priplezali do njih. G. Kozlerji so olepšali vsa poslopja, pripravili sedežev za 2500 osob, darovali 31 metrov visoko smreko in podarili godbi pive in so k splošnemu arangementu pripomogli, kolikor se je želelo.

Ob tretjej uri otvori program slovesnosti tukajšnja vojaška godba s posebnim maršem, komponiranim za poroko cesarjevičovo od J. Zelnierja. Čitalniški pevski zbor pa zapoje potem svoj motto: „Za domovje“ in zbor „Na noge bračo“!

A res občudovalo je vse za čitalniškim pevskim zborom nastopivši mešani zbor šišenske čitalnice. Dvoje je, kar je prozivalo to zaslužen občudovanje: velika izurjenost pevcev in lepi glasovi šišenskih deklet in potem njih narodna noša. Bile so v pečah. Kako krasna, divna noša je to, kako velika škoda, da se bolj in bolj opušča, to se je razvidalo iz vtisa pri vseh poslušalcih, ko je zbor zapel: „Prašaš, čemu da sem Slovenka!“ Vrlo primerno izbrana pesen, narodna dekleta v narodnej noši in z navdušeno narodnim srcem! to je bil prizor, ki je ne samo jednemu iztisnil solzo iz očesa. —

Ob petej uri se pripelje deželni predsednik gospod Winkler s svojo soprogo in hčerko. Streli iz možnarjev na bližnjem griču so naznanili njegov prihod. „Sokol“ se vstopi v vrsto z vrta na cesto ter naredi ulico. Ko visoki gostje stopijo iz kočije in na vrt, bili so z gromovitimi „živio“-klici pozdravljeni, a vojaška godba zastira cesarsko himno, trobentači raznih društev pa zatrobijo „genenalmarsch“.

Kmalu potem pride tudi velečastiti g. dr. Janez Bleiweis s soprogo, navdušeno pozdravljen in sprejet ter fml. Stubenrauch, ki se vsi posedejo okolo v to svrhu pripravljene in — zavarovane mize.

Gospodična Rodetova stopi na oder ter deklamuje prolog „V dan slavnostne poroke prevzvišenega cesarjeviča Rudolfa in presvetle princesinje Štefanije“ od Lujize Pesjakove.

Čitalniški pevski zbor nastopi. Mili, čarobni, dasi ne novi glasovi nam vdarijo na vho. „Bodi zdrava, domovina!“ Kolikokrat smo to prekrasno kompozicijo slišali! Kolikokrat občudovali v njej nastopivša solista gg. Medena in Puciharja! Ali nova je, vselej nova! In ob tej priliki so ta dva gospoda in ves čitalniški pevski zbor prekosili sami sebe. Kakor se je ta naša divna kompozicija izvrševala, to nij več diletantovstvo, to je dovršeno! In upliv te pesni se je pokazal na smrtnej tihoti po vrtu, na licih vseh poslušalcev. Ali naj zdaj še dostavljam, kako pohvalo so želi pevci? da so se čuli burni klici: še enkrat, još, živio Meden, živio Pucihar? Še enkrat se je ta zbor ponovil in zopet z istim vspehom.

Tedaj pa se je pričelo uže bolj svobodno razveseljevanje, plezalci so pričeli plezati in pogajati se za dobitke, marsikomu je izpodletelo, ko je bil uže prav blizu zaželjenega cilja, dokler se nekemu dečku ne posreči priplezati do vrha in odtrgati si zlato jabolko. Se ve, da ta nij ostal sam, še drugi so priplezali do vrha. —

Ob 1/4 na 8. se deželni predsednik gosp.

Winkler poslovi in odide s svojo rodbino. „Sokol“ se zopet vstopi v dve vrsti do kočije in ob njej in mej navdušenimi „živio“ klici vsega nebrojno zbranega občinstva odpelje se g. predsednik, s klobukom na vse strani pozdravljajoč, domov. Takoj za njim vrne se peš domov g. dr. Janez Bleiweis, iskreno pozdravljan od vseh strani. „Sokol“ mu je dal častno spremstvo.

Prvi pa so zapustili Kozlerjev vrt ljubljanskega „turnvereina“ člani ob polusedme uri.

Loterija šišenske čitalnice imejoča precej lepih dobitkov se je po programu izvršila. Vodstvo tamošnje čitalnice je obljubilo izrebanke številke razglasiti v „Slovenskem Narodu“.

Še le ko se je zmračilo, videl se je vrt v pravej krasoti: povsodi so viseli lampijoni, lučice, pred pivnico transparentne slike Njiju veličanstev in Njiju visokostij cesarjeviča Rudolfa in princesinje Štefanije. Rakete so pokale in lesketale na obnebi, bengalični ognji in drugi umetelni so razsvitljevali v raznih barvah vrt. H koncu veselice je pa pričelo deževati a nij dolgo, tako da so vsa društva v istem redu, kakor so gori prišla, vrniti se mogla okolo devete ure na večer zopet v Ljubljano, skozi celo mesto v čitalnico. Tako je slavil „Sokol“ z vsemi ljubljanskimi društvi poroko cesarjeviča nastolnika na tak način, da more biti na svoj vspeh ponosen.

Domače stvari.

— (Soareja pri deželnem načelniku) izvršila se je krasno in važnemu trenutku vredno. V lepo okinčanej dvorani v pivem nadstropji sprejemala sta gospod deželni predsednik in ljubeznjiva njegova gosa povabljeni gostove. Zastopani so bili vsi tukajšnji odlični krogi, duhovščina, uradništvo in tudi plemstvo. To zadnje je bilo prišlo bolj pičlo, menda zavoljo smrti Turjaškega. Mej navzočnimi opazili smo stolnega prošta Zupana, divizijonera Stubenraucha, generala Kellerja, dr. Janez Bleiweisa, (komur se je od vseh strani čestitalo k carskemu odlikovanju), dr. Zarnika, Dragotina Deschmanna, dr. Schreyja i. t. d.

— (Na Jurčičevo rakev) položil se je tudi venec z napisom: Mirno počivaj! Ptuj 5. majnika 1881. Društvo „Slovenija“ na Dunaji položilo je venec z napisom: Slovenija na Dunaji svojemu častnemu udu in slavnemu pisatelju. V številki od zadnjega peteka vrinila se je v Jurčičev životopis neljuba nam pomota, da se je krstno ime slavnega urednika Tomšiča napačno naznanilo. Bil je Anton, a ne Ivan, kakor se je čitalo v omenjenem životopisu!

— (Feldmaršallejtenant Schmigoz o Kranjcih.) K blagoslovljenju zastave tržaških veteranov odšlo je tudi iz Ljubljane 40 veteranov s svojo zastavo. Ko je feldmaršallejtenant Schmigoz ogledoval in prišel do Ljubljančanov, reče prav glasno, da ga je razumelo vse spremstvo: „A to so Kranjci, večjidel od 17. pešpolka, to je hraber polk, to so izvrstni vojaki!“ Spoznavši svojega nekdanjega nadlovca g. Zirkelbacha Ljubljančana, ki je okinčan z veliko zlato in veliko srebrno svetinjo za hrabrost, reče: „Vi ste Henrik Zirkelbach!“ In v navzočnosti tisocev in tisocev ljudi ga je general objel in poljubil!

Restavracija

v „prvem narodnem domu“ daje se od 1. junija t. l. naprej pod dobrimi pogoji v najem. Natančnejša poročila se izvedo pri podpisnem odboru.

Novo mesto, 4. maja 1881.

Čitalniški odbor.

